

M-komponent- associerad polyneuropati

M-komponentassocierad polyneuropati är en inflammatorisk sjukdom i perifera nerver där immunsystemet angriper kroppens egen vävnad. Perifera nerver är nervsystemet utanför hjärnan och ryggmärgen, och polyneuropati betyder att funktionen i flera nerver till armar och ben är påverkad.

Cirka 50 personer får diagnosen varje år i Sverige. Den exakta förekomsten av M-komponentassocierad polyneuropati är inte känd. Sjukdomen är inte ärftlig. Den delas in i två grupper med delvis olika symtom och behandlingsmetoder.

Symtom

Sjukdomen börjar vanligen i 50- till 70-årsåldern. Den är långsamt fortskridande, även om det ibland kan förekomma perioder av snabbare försämring.

Symtomen innebär en tilltagande nedsättning av muskelkraft och känsel i fötter, ben och händer i båda kroppshalvorna. Muskelsvagheten påverkar främst grovmotoriken. Domningskänsla, gång- och koordinations-svårigheter är vanligt, och skakningar i armarna förekommer relativt ofta. Svagheten gör att man får svårt att gå, lätt snubblar och tappar saker. Efterhand förtvinar musklerna.

Orsak

Orsaken till sjukdomen tros bero på en felaktig reglering av immunsystemet som leder till tillväxt av en viss typ av antikroppar (immunglobuliner). En förhöjd koncentration av sådana antikroppar kallas för M-komponent. Vid M-komponentassocierad polyneuropati angriper dessa antikroppar kroppens perifera nerver.

Man kan ha en förhöjd koncentration av M-komponent i blodet utan några andra sjukdomstecken, och detta är vanligt hos äldre. Det är ett tillstånd som oftast är godartat, men som i sällsynta fall med tiden kan övergå i en allvarlig blodsjukdom.

Behandling

Det finns ingen behandling som botar M-komponentassocierad polyneuropati. Behandlingen inriktas istället på att lindra symtomen och anpassas efter vilken typ av M-komponent som orsakar sjukdomen.

En person med långsamt fortskridande polyneuropati kontrolleras regelbundet så att man tidigt kan upptäcka en eventuell försämring. Det är också viktigt med regelbundna kontroller av M-komponenten eftersom den kan övergå i allvarlig blodsjukdom.

Vid behandling används olika läkemedel som påverkar immunsystemet och minskar inflammationen i de perifera nerverna. Andra möjliga behandlingsmetoder är plasmabyte och stamcellstransplantation.

Det är viktigt med fysioterapi och motorisk träning. Förändrade arbetsätt samt anpassningar och hjälpmedel både på arbetsplatsen och i hemmet kan göra det möjligt att vara aktiv utifrån sina egna förutsättningar.

Resurser

Kunskap om M-komponentassocierad polyneuropati finns vid universitetssjukhusen.

Vid universitetssjukhusen finns även Centrum för sällsynta diagnoser (CSD). De kan ge vägledning och information om sällsynta hälsotillstånd.

Samhällets stödinsatser

Barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättningar kan få olika typer av stöd och insatser. Mer information finns i Socialstyrelsens kunskapsdatabas om sällsynta hälsotillstånd, under *Samhällets stödinsatser*.

Intresseorganisationer

- Neuro
- Riksförbundet Sällsynta diagnoser

Läs mer

Det här är en kort sammanfattning av texten i Socialstyrelsens kunskapsdatabas om sällsynta hälsotillstånd. Se vidare socialstyrelsen.se/sallsynta-halsotillstand

Texterna i kunskapsdatabasen produceras av Informationscentrum för sällsynta hälsotillstånd vid Ågrenska på uppdrag av Socialstyrelsen. E-post: sallsyntahalsotillstand@agrenska.se, agrenska.se/informationscentrum

Reviderad mars 2022.